

СЕКЦІЯ 6
КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В
УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Олена ГОЛОВНИНА,
д-р. екон. наук, доцент кафедри маркетингу та міжнародної торгівлі
Дмитро МАЛУШЕНКО, магістр
Заклад вищої освіти «Національний університет
біоресурсів і природокористування України»,
м. Київ

ДЕЯКІ ПІДХОДИ ДО НАПРЯМІВ МАРКЕТИНГУ ЦІННОСТЕЙ В
УМОВАХ СУЧАСНИХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ

Зазвичай трактування маркетингу цінностей використовується на рівні компаній з метою досягнення підприємницьких цілей у конкурентному середовищі у вигляді сучасної моделі епохи маркетингу 3.0 як способу витонченого впливу на споживача через півсвідомість, емоції і душу людини на основі задоволення духовних і матеріальних потреб. Базовими елементами маркетингу цінностей визначені такі складові як позиціонування, диференціація і бренд з ідентичністю в свідомості споживача. Унікальність та цінність бренду компанії стала основою актуальності торгової марки на ринку при орієнтації на раціональні потреби споживачів, апелюючи саме до емоційних потреб, які виходять далеко за рамки функціональних і фізичних характеристик товару.

Пропонується застосувати маркетинг цінностей до макроекономічних досліджень національних і регіональних критеріїв як підстав Концепції та Стратегії державного управління формуванням і розвитком людського капіталу в Україні. Аналіз напрямів маркетингу цінностей в умовах сучасних інституційних викликів запропоновано розглянути на прикладі авторського історико-культурного проекту «Трипільська Україна». Проект «Трипільська

Україна» базується на визначенні коріння пращурів Київської Русі, поширенні унікальної трипільської культури як наймогутнішого культурного вияву Європи в VI-II тис. до нашої ери, що відіграла надзвичайну роль у закладенні основ духовного, суспільно-політичного, виробничого і культурного життя з найбільшим розквітом між 5500 та 2750 роками до н. е., які були згодом сприйняті мешканцями інших регіонів планети. Зазначене відіграє вагому роль в підвищенні міжнародного статусу України в умовах російської військової агресії. Проект «Трипільська Україна» розглядається в контексті формування унікального людського капіталу з урахуванням його авторського визначення як суми вартісної оцінки фізичного (біофізіологічного, трудового, культурно-морального), підприємницького та інтелектуального капіталу (сформованих за рахунок знань, навичок, вмінь людини, що не підлягають відчуженню), капіталізованого внеску в майбутні покоління, ефектів трансакційних витрат і суспільних благ, які формує і використовує домогосподарство для продажу на ринку іншому суб'єкту господарювання (компанії для використання у виробничій діяльності визначеного регіону або державі для виконання урядових функцій [1]. Успіх розвитку людського капіталу в Україні ґрунтується на необхідності удосконалення інституційних чинників політичної демократизації та протидії корупції, зовнішніх ефектах обмеженості ресурсів і забруднення навколишнього середовища, зниженні якості задоволення потреб, підтримки соціально-економічного середовища, своєчасності корегування диспропорцій, інфляції, політиці з заробітної плати, зайнятості, обмеження тіньової економіки, оптимізації суспільних благ, активізації людського капіталу з урахуванням особливостей його суспільного відтворення, зменшення нерівності доходів і багатства, регулювання частки субсидій у витратах, соціальних стандартів, трансфертів, державної підтримки, пенсійного забезпечення [2].

З метою скорочення інституційно-економічних викликів з урахуванням сучасних процесів розвитку України на різних рівнях управління людським капіталом запропоновані Концепція та Стратегія державного управління

формуванням і розвитком людського капіталу [3]. Оцінка інституційних викликів відбувається на різних рівнях управління. Перший рівень оцінює виклики між «домогосподарством» (ДГ) і «державою», «домогосподарством» і «регіоном», «домогосподарством» і «компанією». Другий рівень управління розвитком людського капіталу розглядає виклики між «ДГ» і «регіоном + державою», «ДГ» і «компанією + регіоном», «ДГ» і «компанією + державою». Завдання на кожному рівні управління є різними: на рівні управління «ДГ» = «регіон + держава» завданням є розвиток людського капіталу при підвищенні добробуту та екологічних інноваціях; на рівні управління «ДГ» – «компанія + держава» це оптимізація управління інвестиціями компанії та держави в розвиток невиробничої сфери та житловий фонд. На третьому рівні управління розвитком людського капіталу: «ДГ» = «компанія + регіон + держава», - викликом є «потреби у відтворенні не лише робочої сили нормальної якості, а й усіх сутнісних сил людини», який регулюється на засадах інституціалізації, екологізації, інноваційності, соціалізації. Відтворення людського капіталу відбувається на основі рівня та якості життя, створених в державі та в домогосподарстві. Проте існуючі доходи населення не дозволяють відтворити якісний кваліфікований людський капітал. Економічні виклики у вигляді депривації, відсутності достойних Людини умов життя, достатніх заощаджень для розвитку та відтворення людського капіталу в домогосподарстві, погіршення здоров'я населення і його охорони, конфлікт проміж домогосподарством і державою призвели до погіршення стану людського капіталу. Зазначене підсилюється в умовах коронавірусної пандемії та агресивності військових дій з реальною прогноною оцінкою нестачі професійних кадрів в достатній кількості та якості для суб'єктів господарювання.

Інституціалізація регулює економічні виклики, забезпечує розвиток екологізації, інноваційності, соціалізації. Завданням управління формуванням і розвитком людського капіталу на державному рівні є забезпечення домогосподарству добробуту з існуванням зайвих благ (згідно другого Закону

Госсена) для відтворення якісного та кваліфікованого людського капіталу в обсязі як передумова інноваційного розвитку держави. Регіональна фактична ступінь екологічності середовища як основа відтворення людського капіталу вступила в протиріччя з інтересами регіону – максимізацією доходності на основі індустріалізації території, концентрації прибуткових компаній без врахування рівня екологічного забруднення. Відповідно, інструментарієм регулювання зазначеного виклику є екологізація на основі об'єктивних Законів зростання екологічних витрат суспільства та зростання екологічних потреб щодо неможливості відтворення якісного людського капіталу в забрудненому середовищі. Економічним викликом компанії стало протиріччя між отриманням кваліфікованої робочої сили – та відсутністю у домогосподарства ресурсної бази для відтворення якісного людського капіталу, що потребує створення умов і стимулів для інвестицій в розвиток на засадах соціалізації та інноваційності.

Отже, інституційно-економічні виклики формуванню та розвитку людського капіталу виникають на різних рівнях як наслідок розбіжності інтересів домогосподарства, компаній, регіонів і держави, які потребують інституціонального регулювання та державного управління для підвищення рівня життя та працездатності носіїв людського капіталу. Одним з основних інституційно-економічних викликів є розбіжність інтересів домогосподарства при покритті сукупних витрат і максимізації доходів, заощаджень, добробуту як кількості зайвих благ – і інтересів держави як максимізація якісної робочої сили та скорочення депривації. Для скорочення зазначеної розбіжності інтересів запропоновано у сфері формування соціальних стандартів змінити базовий вектор орієнтації з доходів на сукупні витрати для забезпечення умов відтворення людського капіталу і підвищити розмір прожиткового мінімуму до перевищення величини сукупних витрат. Зазначене вимагає інституціонального обґрунтування: по-перше, постійної соціальної підтримки для соціально незахищених верств населення, по-друге, змінення бази для нарахування субсидій з доходів на сукупні витрати; по-третє, встановлення часової бази розрахунку субсидій для визначення статусу субсидіанта на

момент нарахування та порядку їх надання; в-п'яте, своєчасне інфляційне корегування бази, меж соціальних стандартів. Зазначені інновації дозволять скоротити депривацію, забезпечити підвищення рівня життя в країні та стабілізувати формування людського капіталу.

Список використаних джерел

1. Головніна О. Г. Methodology of the socio-economic adjusting in the conditions of transformation economy. Economic efficiency of business in the conditions of unstable economy: Collective monograph. Aspect Publishing of Budget Printing Center Taunton MA United States of America, 2015. P. 31–37.
2. Golovnina O. G. Problem of human capital formation in Ukraine. Economics and Finance. Scientific journal. 2019. Issue 6. P. 49-71.
3. Головніна О. Г. Управління людським капіталом: теорія, методологія, практика: монографія. Київ, 2019. 473 с.

Артем МАСЛЄННІКОВ,
студент 2 курсу спеціальності «Економіка»
Науковий керівник: **Оксана КОМАРНІЦЬКА,**
викладач-методист циклової комісії облікових
та економічних дисциплін
Кам'янець-Подільський фаховий коледж
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Світові глобалізаційні процеси не могли не вплинути на фактори, що формують конкурентоспроможність. Динамічність, непередбачуваність і хаотичність сучасного світу призводять до кардинальних змін у системі